

De positieve associaties van de hoofddoek

Een hoofddoek als een teken van zelfbeheersing

Hoofddoeken staan voor bekrompenheid en achterstelling van vrouwen. Toch representeren ze ook gedachtegoed waar christenen voor staan, stelt Theo Boer. Name-lijk dat toespelingen op seks niet thuisshoren in de openbare ruimte. Dat zou alleen niet uitsluitend op de schouders van vrouwen terecht moeten komen.

Kijk papa, een non!" zegt mijn vijfjarige zoontje wanneer hij een vrouw met een hoofddoek ziet. Ik heb ooit verteld dat een non een vrouw is die 'erg veel van God houdt' en heb gezien zijn nog beperkte vermogen tot abstract denken mijn pogingen gestaakt om het verschil tussen een non en een moslima uit te leggen. Als hij het onderscheid tussen een brommer en een motorfiets begrijpt, ga ik het nog eens proberen. Er zijn tijden geweest dat niet alleen kinderen maar ook volwassenen een non en een gesluierde moslima zo'n beetje in dezelfde categorie indeelden. Bij mezelf riepen vrouwelijke hoofdbedekkingen van welke aard lange tijd vooral vertedering op. Je dacht aan diaconessen en nonnen in religieuze ziekenhuizen. Je dacht aan Moeder Teresa, wier fragiliteit haar handelsmerk werd, aan het Zeeuwse meisje (geen cent teveel, hoor), aan Roodkapje, aan gekromde vrouwen met kreupelhout op de rug en aan exotische oosterse schonen.

Boerka

Uit die romantische droom zijn we ontwaakt. In het gunstigste geval denk je bij een hoofddoekje aan 'andere culturen waarin vrouwen jammer genoeg nog niet volledig gelijkberechtigd zijn.' Maar in één moeite denken we ook aan vrouwenbesnijdenis, moslimterrorisme, boerka's en steniging, aan het levend begraven van vrouwen die een liefdeshuwelijk prefereren boven een gearrangeerd huwelijk. De sluier werkt voor velen als een rode lap op een stier: weg met die bedreiging van onze rechtsstaat! Van voorstanders van vrije burgerrechten en vrouwenemancipatie wordt verwacht dat ze op de barricades gaan voor de in Ne-

derland beleden waarden.

Hoe prettig het ook is te horen dat je een goed democraat en een echte patriot bent, is er intussen meer dan één reden om als het gaat over hoofddoekjes even de adem in te houden alvorens met de wolven in het bos mee te huilen. Natuurlijk moet de boerka verboden worden, want die vertegenwoordigt niet één enkele waarde die met de Verlichting in verband kan worden gebracht.

Posters op stations en bushokjes worden bevolkt door dames en heren van wie het testosteronspiegel hoger lijkt dan hun IQ

Een boerka symboliseert boven alles iets afgrondelijks: wantrouwen, anonimiteit en ongelijkheid in plaats van communicatie en vertrouwen die we in de publieke ruimte zo dringend nodig hebben.

Toch kan een sluier ook positieve associaties wekken. Associaties die waardevol genoeg zijn om niet direct het kind met het badwater weg te gooien. In de eerste plaats kan een sluier moed symboliseren. Tegenwoordig staan velen ronduit vijandig ten opzichte van de islam, een vijandigheid die zich overigens in toenemende mate tot 'gristenen' lijkt uit te breiden. Velen onder vinden het aan den lijve: spoort

hun ethische positie niet met het alom heersende liberale paradigma, dan kan het zomaar zijn dat men wenst dat 'hun soort het zwijgen wordt opgelegd'.

In dat klimaat kon de sluier wel eens symbool staan voor het vermogen om tegen de stroom in een eigen identiteit vast te houden, je niet te laten kisten, te staan voor de waarden die je lief zijn. Zoals er in een islamitisch land moed voor nodig kan

plaatsen; posters op stations en bushokjes worden bevolkt door dames en heren van wie het testosteronspiegel hoger lijkt dan hun IQ, en van wie hun kleding belangrijker is dan hun karakter.

Schuttingwoorden

Zelfs wie bij een gerenommeerde omroep zapt naar een conferentie heeft binnen drie minuten de eerste schuttingwoorden ge-

In Nederland is het dragen van een hoofddoek een teken van moed.

Foto Ramzi Hashisho

thuishoren in de publieke ruimte, evenmin als bidden trouwens. Als het klopt dat een sluier die boodschap afgeeft, is er eigenlijk maar één bedenking tegen te noemen: dat alleen vrouwen moeten opdraaien voor iets wat in hoge mate een gezamenlijk belang is.

Het verlichte antwoord op het hoofddoekje is dan ook geen botte afwijzing. Laten wij liever op zoek gaan naar gedragsnormen waarin vrouwen én mannen het begrip 'gepaste afstand' een nieuwe publieke erkenning geven. Als man ben ik graag bereid aan dat doel mijn steentje bij te dragen.

Theo Boer

Theo Boer is Universitair Docent ethiek aan de Protestantse Theologische Universiteit (PThU) te Utrecht.

Kuisheid

Ik begeef me op nog gladder ijs. Een sluier kan andere waarden symboliseren die in de eigen westerse traditie bepaald geen randfiguren zijn: die van zelfbeheersing en kuisheid. Om die waarden te begrijpen volstaat het misschien om ze af te zetten tegen het andere extreme: TMF riep enkele maanden geleden tieners op om foto's van hun 'lekkerste leraar' op internet te

hoord; in serieuze praatprogramma's geldt seks als een behoefte waarbij het hoogste gebod is dat je het 'veilig' doet, en het tweede daaraan gelijk, is dat je er open over spreekt.

Waarschijnlijk wordt desoepniet zo heet gegeten als zij wordt opgediend en zijn we in de praktijk minder oversekst dan een avondje zappen doet vermoeden. Maar wie van mij als verlicht wester mens verwacht dat ik dié cultuur in bescherming neem tegen het 'oprukkende fundamentalisme', vraagt wel veel.

De hoofdstroom van de joods-christelijke-humanistische levensvisie erkent net als de islam dat toespelingen op seks niet